

Rundskriv R

Samtlige departementer
Statsministerens kontor
Riksrevisjonen

Nr.
R-9/2017

Vår ref
17/4245

Dato
07.11.2017

Statsregnskapet for 2017 – Årsavslutning og frister for innrapportering

1. INNLEDNING

Dette rundskrivet omhandler frister, kontroll og krav til rapportering av bevilgningsregnskap og kapitalregnskap til statsregnskapet for regnskapsåret 2017⁽¹⁾. Innholdet er i hovedsak tilsvarende som for regnskapsåret 2016, med noen endringer for innrapporteringen av hjemmeloversikten (se pkt 3.2.2).

Ved henvisninger i rundskrivet til Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten er disse nedenfor kalt reglementet og bestemmelsene.

Ved henvisninger til skjemanummer følger disse oversikten i Vedlegg 1.

Som hovedregel skal rapporteringen ved årsavslutningen sendes Direktoratet for økonomistyring (DFØ). Alt som sendes DFØ skal være i elektronisk form. Alle skjemaene som departementene skal benytte og nærmere informasjon om innsending finnes på: <http://www.dfo.no/no/Forvaltning/Statsregnskapet/Arsoppgjor/>

Søknad om overføring av ubrukt bevilgning (pkt. 3.4.1) og tekstbidrag til foredragsdelen i stortingsmeldingen om statsregnskapet (pkt. 3.3.9) skal sendes til Finansdepartementet.

Forklaringer til statsregnskapet og kopier av rapportering skal oversendes til Riksrevisjonen bare i elektronisk form.

¹ Til sammenligning ble det for regnskapsåret 2016 utarbeidet rundskriv R-8/2016. Se også rundskrivet på Finansdepartementets hjemmesider <http://www.regjeringen.no/fin> og les mer om rapporteringen på sidene til Direktoratet for økonomistyring (DFØ) på <http://www.dfo.no>

Punkt 4.1 gir informasjon om publisering av regnskapsinformasjon og punkt 4.2 inneholder krav til rapportering av anvendt regnskapsprinsipp i virksomhetsregnskapene.

I Meld. St. 3 om statsregnskapet er det praksis for å kunne gi supplerende informasjon i fotnoter. Samtidig er det praksis for at departementene supplerer sin rapportering til DFØ med tilleggsinformasjon for å belyse rapporteringen. Hvis departementene ønsker fotnoteinformasjon tatt inn i meldingen til Stortinget, må de opplyse om dette i oversendelsesbrevet til DFØ. Fullstendig forslag til fotnotetekst i Meld. St. 3 skal legges ved oversendelsesbrevet.

2. FRISTER FOR RAPPORTERING

Pliktig rapportering til statsregnskapet skal sendes så snart regnskapstallene foreligger. Oversikten nedenfor angir de siste fristene for når de ulike dokumenter/rapporter skal foreligge fra departementenes side, og når hver virksomhet skal sende regnskapsrapport til statsregnskapet v/DFØ. I dialogen med virksomhetene må departementene understreke betydningen av å overholde fristene. Det kan ikke forventes å få utsatt fristene.

Rapport/Oppgave	Mottaker:	Punkt i Rundskrivet	Kopi til Riksrevisjonen (2)	Frister
Virksomheten sender avlagt årsregnskap til departementet (3)	Overordnet departement	3.1	Ja	Så snart avlagt og innen 15.3.2018
Virksomheten sender regnskapsrapport til statsregnskapet	DFØ	3.2.1	Ja	15.1.2018
Departementet sender bekreftelse/omposteringer til foreløpig bevilgningsregnskap(4)	DFØ	3.2.1	Ja	9.2.2018 (5)
Departementet sender hjemmelsoversikt	DFØ	3.2.2	Ja	19.1.2018
Departementet sender tilsagns- og bestillingsfullmakter	DFØ	3.2.3	Ja	9.2.2018
Departementet sender forklaringer til statsregnskapet	RR m/kopi FIN	3.2.4		28.2.2018
Departementet sender virksomhetenes årsrapport til	RR	3.2.5		Så snart utarbeidet

² Rapportene oversendes i elektronisk form, jf. Riksrevisjonens brev 3. desember 2007 til departementene og Statsministerens kontor.

³ Årsregnskapet avlegges ved virksomhetsleders signatur på ledelseskommentarer til årsregnskapet. Avlagt årsregnskap skal oversendes departementet med kopi til Riksrevisjonen innen 15. mars, jf. bestemmelsene pkt. 2.3.3 og punkt 3.4.1.

⁴ Departementene skal skriftlig bekrefte virksomhetenes mellomværende med statskassen. Departementene skal også gi kommentarer til større endringer i mellomværendet.

⁵ Fristen vil også fremgå når DFØ sender foreløpig bevilgningsregnskap til departementene 22. januar 2018.

Rapport/Oppgave	Mottaker:	Punkt i Rundskrivet	Kopi til Riksrevisjonen (2)	Frister
Riksrevisjonen				og innen 15.3.2018
Departementet rapporterer posteringer til kapitalregnskapet	DFØ	3.3.1	Ja	9.2.2018
Departementet rapporterer Statens aksjeinteresser	DFØ	3.3.2	Ja	16.2.2018
Departementet rapporterer tilleggsinformasjon om aksjeinteresser i børsnoterte selskaper	DFØ	3.3.2	Ja	16.2.2018
Departementet rapporterer statens inntektskrav	DFØ	3.3.3	Ja	28.2.2018
Departementet rapporterer statens garantiansvar	DFØ	3.3.4	Ja	16.2.2018
Justis- og beredskapsdepartementet rapporterer Svalbardregnskapet	DFØ	3.3.5	Ja	28.2.2018
Departementet rapporterer forvaltningsbedriftenes balanse	DFØ	3.3.6	Ja	9.2.2018
Departementet rapporterer balanse for spesielle fond og forsikringer	DFØ	3.3.7	Ja	Så snart de foreligger og innen 15.3.2018
Departementet rapporterer gaveforsterkningsmidler	DFØ	3.3.8	Ja	28.2.2018
Departementet rapporterer tekstbidrag til foredragsdel ⁽⁶⁾	FIN	3.3.9	Nei	2.3.2018
Departementet rapporterer overføring av ubrukte bevilgninger	FIN	3.4.1	Ja	27.2.2018
Departementet rapporterer beholdningsoversikt for virksomheter med særskilte fullmakter	FIN	3.4.2	Ja	28.2.2018
Departementet rapporterer anvendt regnskapsprinsipp i virksomhetene	DFØ	4.2	Ja	28.2.2018

Kontaktinformasjon DFØ:

Direktoratet for økonomistyring
Seksjon for statlig regnskapsføring

E-post: statsregnskap@dfø.no

Kontaktinformasjon Riksrevisjonen:

Riksrevisjonen
Postboks 8130 Dep
0032 Oslo

E-post: postmottak@riksrevisjonen.no

⁶ Finansdepartementet vil tilskrive departementene om bidrag til Meld. St. 3 (2017–2018).

3. ÅRSAVSLUTNING

3.1 Årsregnskap

Virksomheten skal ved årets slutt utarbeide en årsrapport⁷ med årsregnskap i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 2.3.3⁸, jf. inndeling og benevnelse i bestemmelsene pkt. 1.5.1. Nærmere krav til virksomhetens årsregnskap framgår av bestemmelsene pkt. 3.4 og Finansdepartementets rundskriv R-115.

Årsregnskapet avlegges ved virksomhetsleders signatur på ledelseskommentarer til årsregnskapet⁹. Avlagt årsregnskap skal oversendes til departementet med kopi til Riksrevisjonen innen 15. mars.

Regnskapsoppstillinger med noter vil normalt foreligge en viss tid før årsrapportene er ferdigstilt. Finansdepartementet legger til grunn at den enkelte virksomhet, i dialog med Riksrevisjonen, gir revisjonen tilgang til regnskapsoppstillinger med videre før årsregnskapet er formelt avlagt.

Virksomheten sender årsregnskap til departementet med kopi til Riksrevisjonen så snart det er avlagt og innen 15. mars.

3.2 Bevilgningsregnskapet

3.2.1 Regnskapsrapport og omposteringer

Regnskapsrapport til statsregnskapet

Det enkelte departement har et overordnet ansvar for bevilgningsregnskapet og kapitalregnskapet for departementet og underliggende virksomheter, jf. bestemmelsene pkt. 3.5.1. Frister og krav til virksomhetenes rapportering til statsregnskapet 2017 gjennom året og ved årets slutt framgår av Finansdepartementets rundskriv R-10/2016 av 9. desember 2016. Riksrevisjonen skal ha kopi av regnskapsrapporten per 31. desember.

Ved regnskapsavslutningen må statlige virksomheter forsikre seg om at utbetalinger som skal belastes regnskapet for 2017, faktisk blir gjennomført før året er omme. Det er tidspunktet for belastning av oppgjørskonto i Norges Bank som er avgjørende⁽¹⁰⁾.

⁷ Årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettsider innen 1. mai, eller så snart den er behandlet i styringsdialogen mellom departement og virksomhet, jf. bestemmelsene pkt. 2.3.3.

⁸ Departementene skal ikke utarbeide en årsrapport, men skal publisere sitt avlagte årsregnskap på departementets nettsider innen 15. mars.

⁹ For virksomheter som har et styre skal instruks fra overordnet departement til virksomheten avklare om styret har myndighet til og ansvar for å signere årsrapport og årsregnskap. For departementet skal statsråden eller departementsråden signere ledelseskommentarene.

¹⁰ Lørdag og søndag er ikke bankdager i Norge. I år der 31. desember faller på en lørdag eller søndag, slik tilfellet er for 2017, vil betalinger som ligger i bankens venteregister, med forfall denne dagen, bli utbetalt av banken første virkedag etter nyttår. Statlige virksomheter bør på generelt grunnlag rutinemessig gjennomgå sine utbetalingsprosedyrer for å unngå at egeninitierte betalinger blir lagt helt opp mot årets slutt. Ved utbetaling av periodiske utgifter vil kontraktsoppfølging kunne sikre at en

Finansdepartementet vil presisere at fakturaer som mottas mot årets slutt og som forfaller til betaling over nyttår, skal bokføres i virksomhetens systemer. Slike fakturaer skal etter kontantprinsippet ikke inngå i regnskapsrapporten til statsregnskapet for årets regnskap, jf. bestemmelsene pkt. 3.5.1. Utgående saldo og transaksjoner med leverandører skal fremgå av spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, leverandørspesifisering, jf. bestemmelsene pkt. 4.4.3. Dette innebærer blant annet at fakturaer med fakturadato i 2017 skal behandles så raskt at de kan bokføres på 2017, selv om utbetalingen først skjer i 2018. Det vil ikke være god regnskapsskikk for virksomheter å ha uregistrerte fakturaer ved årets slutt.

Virksomheten sender regnskapsrapport til statsregnskapet i DFØ.

Foreløpig bevilgningsregnskap, bekreftelse/omposteringer

Regnskapsrapport per 31. desember skal være basert på et kontrollert og avstemt regnskap. Eventuelle omposteringer kan først foretas etter at foreløpig regnskap er sendt fra DFØ til departementene. Departementene vil motta foreløpig regnskap fra DFØ innen 22. januar 2018. Departementene skal bekrefte regnskapet overfor DFØ, jf. bestemmelsene pkt. 3.5.2. Departementene skal bekrefte:

- i) foreløpig bevilgningsregnskap og
- ii) virksomhetenes mellomværende med statskassen

Bekreftelsen av bevilgningsregnskapet og virksomhetenes mellomværende med statskassen gis i et eget brev ved bruk av mal for bekreftelsesbrev som lastes ned fra DFØs hjemmeside ([skjema 1](#)). Kopi sendes Riksrevisjonen. Ved eventuelle endringer eller tillegg til omposteringsanmodninger sendes også kopi til Riksrevisjonen.

Når DFØ sender ut foreløpig regnskap i januar 2018, er det vedlagt en rapport som viser mellomværende for hver regnskapsfører/virksomhet med inngående beholdning per 1. januar, endring gjennom året og utgående beholdning per 31. desember. I kapitalregnskapet i Meld. St. 3 vil mellomværendet bli presentert på regnskapsfører-/virksomhetsnivå, jf. tabell 3.9, side 251-259 i Meld. St. 3 (2016–2017). Departementene skal forklare større endringer i mellomværendet. Finansdepartementet vil vurdere om denne tilleggsinformasjonen skal tas inn i note i meldingen. DFØ vil ved utsending av foreløpig regnskap gi nærmere retningslinjer for hvordan departementene skal gi kommentarer til større endringer i mellomværendet.

Finansdepartementet vil be hvert departement sørge for en sentral koordinering av bekreftelser/anmodning om omposteringer overfor DFØ. Dette vil redusere omfanget av omposteringer slik at regnskapet for det enkelte departement kan bli tidligere ferdig.

Departementene skal sende eventuelle omposteringer til DFØ ved bruk av mal for omposteringer som lastes ned fra DFØs hjemmeside ([skjema 2](#)). Omposteringer skal

unngår forfall på årets siste dager. Det er viktig å unngå at tilfeldigheter i hvordan årets siste dager faller i forhold til lørdag/helligdager får vesentlige konsekvenser for bevilgningsregnskapet.

inneholde hvilke virksomheter dette gjelder, klare debet- og kredittføringer, beløp med to desimaler og med samme beløp til debet og kredit. Alle omposteringer skal føres opp med saldo etter ompostering, (jf. skjema 1), slik at en unngår differanser mellom statsregnskapet og virksomhetene.

Ved ompostering som gjelder bruk av belastningsfullmakt på et annet departements område, skal det departementet som ber om omposteringen bekrefte at andre berørte departementer er enige om omposteringen.

Som følge av rapporteringen til statsregnskapet på artskonto, i tillegg til kapittel/post, vil det kunne oppdages feilføringer i regnskapet på artskontonivå, uten at tilhørende kapittel/post er omfattet av feilen. Finansdepartementet oppfordrer virksomhetene og departementene til å være spesielt oppmerksomme på denne problemstillingen i forkant av årsavslutningen, slik at eventuelle feilføringer på artskontonivå i størst mulig grad avklares og ryddes opp i før årsavslutningen. Manuelle omposteringer i statsregnskap og virksomhetsregnskap i periode 13 er en tidkrevende prosess, og vil også øke risikoen for ytterligere feil og forsinkelser i årsavslutningen. Slike omposteringer skal begrenses til å rette opp vesentlige feil.

Omfanget av omposteringer i statsregnskapet etter utløpet av regnskapsåret 2016 var fortsatt høyere enn ønskelig. Virksomhetene må derfor legge vekt på å foreta eventuelle omposteringer i eget regnskap fortløpende gjennom året, og før regnskapsrapporten per 31. desember 2017 sendes statsregnskapet. Dette gjelder også omposteringer som kun vedrører artskonti og ikke kapittel/post. Finansdepartementet ber om at departementene presiserer dette overfor underliggende virksomheter. En bedre praksis på dette området vil føre til at foreløpig regnskap som sendes departementene i slutten av januar er mest mulig korrekt, og at behovet for omposteringer i periode 13 blir redusert.

Departementet skal sende anmodning om omposteringer i regnearkformat til DFØ. Underskrevet bekreftelse av regnskapet sendes i PDF-format til DFØ.

3.2.2 Hjemmeloversikt

Hjemmeloversikten skal omfatte utgifts- og inntektsposter for hvert departement (skjema 3). Oversikten skal vise hjemmel til å overskride gitte bevilgninger for 2017 og mulig pålegg om innsparing for å dekke overskridelser på andre poster. Hjemmelen skal markeres med dato og hvem som har gitt den:

- stortingsvedtak i form av romertallsvedtak, merkes (S)
- kongelig resolusjon, merkes (R)
- skriftlig samtykke fra Finansdepartementet, merkes (F)
- skriftlig vedtak av eget departement, merkes (D)

Hjemler merket (R) skal dokumenteres med kopi av vedtatt kgl. res. Hjemler merket (D) og (F) dokumenteres med kopi av brev. Dokumentasjonen (i PDF-format) legges ved hjemmeloversikten (i regnearkformat) som sendes til DFØ.

Det vises til rundskriv R-110 om fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet og oversikten for 2016 i Meld. St. 3 (2016–2017) side 179. Det er viktig at alle gitte hjemler blir rapportert. Departementene må spesielt se til at det i de tilfeller der en virksomhet skal kunne disponere merinntekt, foreligger uttrykkelig fullmakt fra fagdepartementet. Merinntektsfullmakten tas med i hjemmeloversikten slik at utgiftsposten viser tilhørende inntektspost i egen kolonne (nytt fra 2017).

Legg merke til at mal (skjema 3) for hjemmeloversikten 2017 er endret. I den nye oversikten skal det i samme rad som utgiftsposten, i egen kolonne, fremgå tilhørende kapittel/post for hhv merinntektsfullmakt, overskridelsesfullmakt eller omdisponeringsfullmakt.

DFØ vil sende et forhåndsutfylt utkast til hjemmeloversikt til hvert departement. Oversikten skal inneholde alle fullmakter som fremgår av saldert budsjett (Blå bok). Departementene bes om å kontrollere og ferdigstille oversikten med andre fullmakter som er vedtatt etter saldert budsjett. Ferdigstilt hjemmeloversikt med vedlagt dokumentasjon om fullmakter (D, F og R) samt lenkene til de øvrige vedtakene sendes DFØ elektronisk.

Departementet sender hjemmeloversikten med vedlagt dokumentasjon til DFØ i regnearkformat.

3.2.3 Tilsagns- og bestillingsfullmakter

Oppgavene skal omfatte en spesifisering av fullmakter ut over gitte bevilgninger i 2017, for hvert av områdene tilsagnsfullmakter og bestillingsfullmakter (skjema 4 og 5). Se Meld. St. 3 (2016–2017) side 201 for tilsagnsfullmakter og side 206 for bestillingsfullmakter. Fullmaktsbeløp og referansedato for stortingsvedtaket er oppført i Saldert budsjett vedtatt i Stortinget for 2017 ("Blå bok") eller i stortingsforhandlingene ellers i året.

Forpliktelsene som pådras i henhold til fullmaktene fordeler seg gjerne over flere år, og må dekkes av bevilgningene som gis for disse årene.

Sum av bevilgning (pkt. 1 og 2 nedenfor) skal være lik pådratte forpliktelser etter fullmaktene ut over regnskapsåret:

1. Av bevilgning 1. januar 2018:

Beløpet som skal føres opp gjelder pådratte forpliktelser til utbetaling i 2018.

2. Av senere bevilgning 1. januar 2019– 1. januar 202X:

Beløpet som skal føres opp gjelder sum av pådratte forpliktelser til utbetaling for årene 2019–202X. Det skal fremgå hvilke år forpliktelsene gjelder, for eksempel 2019/2020.

Departementet sender oppgaven over tilsagns- og bestillingsfullmakter til DFØ i regnearkformat.

3.2.4 Forklaringer til statsregnskapet

Departementene skal redegjøre for ikke uvesentlige avvik mellom bevilgning og regnskap. Redegjørelsen skal gis på postnivå og på grunnlag av endelig regnskap etter eventuelle omposteringer. Det skal gjøres rede for sammenhengen mellom overskridelse på utgiftspost og tilsvarende merinntekt på inntektspost. Det er særlig av interesse å forklare avvik som skyldes endringer i tiltakenes/ytelsenes sammensetning, omfang eller kvalitet. Det skal redegjøres for vesentlige endringer i framdrift for investeringsprosjekter og vesentlige endringer i tidspunkt for iverksetting av nye tiltak.

Ved omdisponering mellom poster skal det gis forklaring til begge postene. Ikke uvesentlige avvik mellom bevilgning og regnskap på inntektskapitlene skal også forklares.

Det er det enkelte departement som må ta stilling til hvilke poster som det skal gis forklaringer til. Riksrevisjonen kan be om tilleggsforklaringer.

Det årlige dokumentet med forklaringene til statsregnskapet kan ikke unntas offentlighet med begrunnelse i § 5 annet ledd i offentleglova. Dersom Riksrevisjonen tar opp konkrete forhold, eller ber om mer utfyllende forklaringer, vil departementets svar være omfattet av utsatt offentlighet etter § 5 annet ledd. Eventuelle spørsmål vedrørende forklaringer til statsregnskapet må tas opp med Riksrevisjonen.

På grunnlag av regnskapsrapportene til statsregnskapet vil DFØ sende et foreløpig regnskap til departementene innen 22. januar 2018. Det foreløpige regnskapet er departementenes grunnlag for å bekrefte regnskapet overfor DFØ og eventuelt anmode om omposteringer i statsregnskapet, jf. pkt. 3.2.1. Fristen for dette er 9. februar 2018. Kopi av bekreftelsesbrevet/ omposteringsbrevet sendes Riksrevisjonen.

Standard oppsett for beregning av merutgift/mindreutgift for poster som det gis forklaring til:

Kapittel XXXX Kapittelnavn

Post 01 Driftsutgifter *

Bevilgning i h t Saldert budsjett for 2017	
Overført fra forrige termin	
Endring i bevilgning med angivelse av Prop. nr. S og Innst. nr. S.	
Lønnsregulering	
Annen regulering i medhold av stortingsvedtak **	
Sum bevilgning	
Regnskap	
Merutgift/mindreutgift	

* Tabelloppstillingen må tilpasses den enkelte post.

** Bevilgningsreguleringer som Regjeringen/Finansdepartementet har foretatt etter fullmakt fra Stortinget (med hjemmelshenvisning).

Etter talloppstillingen skal det gis en forklaring med nærmere beskrivelse av årsaksforholdene. I tillegg skal det opplyses om fullmakter gitt i medhold av stortingsvedtak og andre aktuelle budsjettfullmakter (med hjemmelshenvisning).

Brevet om forklaringene til statsregnskapet skal underskrives av statsråden. Bilaget med selve forklaringene sidenummereres og dateres. Bilaget undertegnes av bemyndiget statsansatt.

Underskrevet versjon av forklaringer til statsregnskapet sendes elektronisk i PDF-format til postmottak@riksrevisjonen.no. Kopi sendes Finansdepartementet ved Finansavdelingen postmottak@fin.dep.no.

3.2.5 Oversendelse av årsrapport til Riksrevisjonen

Hvert departement skal i samsvar med bestemmelsene pkt. 1.5.1 sørge for at gjenpart av den enkelte virksomhets årsrapport sendes til Riksrevisjonen. Dette gjøres så snart årsrapporten foreligger i samsvar med departementets frister, og innen 15. mars.

Årsrapportene oversendes Riksrevisjonen i elektronisk form.

3.3 Kapitalregnskapet

3.3.1 Rapportering av poster til kapitalregnskapet

Departementenes oppfølging, kontroll og innrapportering av kapitalregnskapsposter er omtalt i bestemmelsene pkt. 3.5.3.

Hvert departement skal rapportere eiendeler og forpliktelser for alle underliggende virksomheter samlet. Beholdning av verdipapirer skal avstemmes mot beholdning i departementets depot og beholdning i Verdipapirsentralen. Vær oppmerksom på at det fra 2016 innføres et nytt skjema for rapportering til kapitalregnskapet. I motsetning til tidligere år samles all informasjon i ett regneark. DFØ vil oversende et delvis forhåndsutfylt skjema til kontaktpersonene i departementene.

Virksomheter som gir lån, har eller anskaffer finansielle instrumenter som eksempelvis aksjer, gir kapitalinnskudd i statsforetak, til stiftelser o.l. i henhold til stortingsvedtak, skal rapportere til statens kapitalregnskap. Virksomhetene skal bl.a. rapportere nye poster og andre vesentlige endringer til statsregnskapet, føre oversikt over alle kapitalposter og rapportere om endringer som ikke henger sammen med en betalingstransaksjon. Ved årets slutt og ved angitte perioder skal oversikten avstemmes mot statsregnskapet.

Dette innebærer at departementene må ha gode rutiner for innrapportering av kapitalregnskapsposter fra underliggende virksomheter. Det enkelte departement må for alle sine kapitalregnskapsposter ha oversikt over:

- inngående balanse (lik utgående balanse fra forrige år)
- endringer i løpet av året
- utgående balanse

Departementene må videre påse at de aksjer, leieboerinnskudd m.m. som innrapporteres fra underliggende virksomheter:

- eksisterer
- er statens eiendom
- er rettslig inndrivbare

Departementenes oppgaver i forbindelse med innrapportering av kapitalregnskapsposter til statsregnskapet kan oppsummeres slik:

1. Innhente opplysninger fra underliggende virksomheter over virksomhetenes kapitalregnskapsposter.
2. Påse at de underliggende virksomheters kapitalregnskapsposter er i samsvar med departementets egne oppgaver.
3. Kontrollere skjemaet (kapitalarket) som er oversendt på e-post fra DFØ. Her skal den forhåndspåførte inngående beholdning sjekkes mot utgående beholdning for foregående år.
4. Påføre skjemaet eventuelle bevegelser i kapitalregnskapsposter med informasjon om tilhørende føring på kapittel/post (90-post). Når postering ikke er på 90-post skal hjemmelshenvisning for postering i kapitalregnskapet påføres skjemaet.
5. Kontrollere at utgående beholdninger i det nye kapitalarket blir korrekt.

Departementet sender det ferdig utfylte og kontrollerte skjemaet til DFØ i regnearkformat (se eksempel på utfylt nytt kapitalregnskapsskjema, skjema 6 på DFØs hjemmeside).

På bakgrunn av mottatte skjemaer vil DFØ ferdigstille kapitalregnskapet som deretter sendes departementene for endelig bekreftelse (underskrift av bemyndiget statsansatt i pdf-format). DFØ fastsetter frist for returnering når det foreløpige kapitalregnskapet oversendes.

Finansdepartementet gjør oppmerksom på at det er det enkelte departement som er ansvarlig for at innrapporteringen til kapitalregnskapet er korrekt.

Vedlegg 2 viser aktuelle kontogrupper i kapitalregnskapet som det enkelte departement skal benytte i skjemaet.

DFØ vil bruke de bekreftede skjemaene fra departementene som grunnlag for sammenstilling av et endelig kapitalregnskap for 2017. Meld. St. 3 (2016–2017) viser den fullstendige kontoplanen som er benyttet i kapitalregnskapet for 2016. Blant annet som følge av omlegging av departementsstruktur og andre forhold vil kontoplanen kunne bli endret fra et år til et annet.

3.3.2 Statens aksjeinteresser

Oppgaven skal omfatte en oversikt over statens aksjeinteresser per 31. desember 2017. Foruten aksjeinteresser som forvaltes direkte av departementene og andre ordinære forvaltningsorgan, skal oppgaven også omfatte aksjeinteresser som forvaltes av forvaltningsbedriftene, SIVA og virksomheter med unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet. Se tabell 3.6 i vedlegg 3 til Meld. St. 3 (2016–2017) side 235. Denne oversikten er delt opp i følgende grupper:

Gruppe 1 Aksjer som er eid av staten og forvaltes gjennom ordinære forvaltningsorgan. Aksjer anskaffet og aktivert i kontogruppe 6260 i kapitalregnskapet, før et ordinært forvaltningsorgan endret tilknytningsform og ble nettobudsjettert (50-post virksomheter), kan føres opp i gruppe 1.

Departementene må kontrollere at det er samsvar mellom saldoer i kapitalregnskapets kontogruppe 6260 Aksjer og bokført verdi i aksjeoversikten for gruppe 1.

Gruppe 2 Aksjer som forvaltes gjennom en forvaltningsbedrift, SIVA og virksomheter med unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet (50-postvirksomheter).

Aksjer som tas med i forvaltningsbedriftenes balanse, jf. punkt 3.3.6, skal stemme med aksjer i gruppe 2 under det aktuelle departementet.

Alle aksjer i gruppe 1 og 2 skal tas med per 31. desember 2017 i oversiktene fra hvert departement.

Det presiseres at det er verdien på transaksjonstidspunktet, det vil si da aksjen ble kjøpt/anskaffet, som skal føres opp som bokført verdi. Historisk kost legges til grunn for oppføring, og bokført verdi skal derfor ikke justeres ved svingninger i markedsverdi.

Ut over bokført verdi skal det for hver aksjepost rapporteres følgende:

- samlet⁽¹¹⁾ pålydende for den enkelte aksjepost
- samlet aksjekapital i selskapet aksjeposten gjelder, det vil si samlet pålydende for utstedte aksjer

Staten har i noen tilfeller flere aksjeposter i samme selskap, gjerne anskaffet samtidig, men slik at hver aksjepost forvaltes av ulike virksomheter. Det er tidligere påpekt at det har vært tilfeller der aksjepostene har vært ført opp med ulike beløp under de respektive virksomheter. Departementene må fortsatt være oppmerksom på forholdet når en utarbeider aksjeoversikten for 2017. Departementene må kontrollere at oppført aksjekapital i selskapet stemmer med informasjon i Brønnøysundregistrene, <http://w2.brreg.no/kunngjoring>.

¹¹ Hvis staten har flere aksjeposter i det samme selskapet, presiseres at det ikke er samlet pålydende for alle aksjepostene som skal føres opp, men samlet pålydende av den enkelte aksjepost som virksomheten forvalter.

Aksjer i datterselskaper som staten eier indirekte gjennom statsforetak og aksjeselskap og lignende tas ikke med.

Aksjeoversikten skal suppleres med informasjon om markedsverdi per 31. desember for statens eierandeler i børsnoterte selskap for Gruppe 1 aksjer. Oversikten utarbeides etter samme mal som for 2016, jf. side 247 i Meld. St. 3 (2016–2017). Oversiktstabellen utarbeides av Nærings- og fiskeridepartementet og baseres på datagrunnlag som i statens eierberetning.

Skjema 7, 8 og 9 skal benyttes til spesifisering av statens aksjeinteresser. Oversikten skal sorteres i alfabetisk rekkefølge.

Departementet skal sende oppgavene over aksjeinteressene og supplerende oversikt over børsnoterte aksjer til DFØ i regnearkformat.

3.3.3 Statens inntektskrav

Oppgaven skal omfatte en inngående balanse tilsvarende inntektskrav oppført per 31. desember 2016, endringer i 2017 og utgående balanse per 31. desember 2017. Alle beløp skal avrundes til hele tusen kroner. Oppgaven skal omfatte inntektskrav som er forfalte, men ikke innbetalt.

Inntektskrav hvor innkrevingen er stilt i bero skal ikke inngå i utgående balanse per 31. desember, men fremgå som tilleggsinformasjon så langt det er mulig. Dette for å sikre en mer fullstendig oversikt over statens inntektskrav.

Innrapporteringen gjelder følgende områder som senere skal inntektsføres under:

1. Kapittel 5501-5584 Skatter og avgifter. Under kapittel 5501 er det statsskatt (eksklusiv fylkesskatt) medregnet fellesskatt og trinnskatt som skal innrapporteres. Kapittel 5565 Dokumentavgift skal ikke innrapporteres.
2. Kapittel 5700, post 71, Trygdeavgift.
3. Kapittel 5700, post 72, Arbeidsgiveravgift fra skatteoppkreverne.
4. Kapittel 5701, post 73, Refusjon fra bidragspliktige.

Pkt. 1-3 skal innrapporteres fra Skattedirektoratet og pkt. 4 fra Arbeids- og velferdsetaten (NAV) via de respektive fagdepartementene.

Se oppsett i tabell 3.7 i vedlegg 3 til Meld. St. 3 (2016–2017) side 248. Skjema 10 skal benyttes.

Finansdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet skal sende oppgave over statens inntektskrav med fotnoter til DFØ i regnearkformat.

3.3.4 Statens garantiansvar

Meld. St. 3 skal inneholde en oversikt over statens garantier per 31. desember 2017. Oppgaven må inneholde en oversikt over statens garantiansvar for alle garantiordninger, selv om det ikke er gitt nye garantier de siste årene. Se vedlegg 4 og

tabellene 4.1 og 4.2 i Meld. St. 3 (2016–2017) side 274 og 275. Dato for siste stortingsvedtak skal være dato oppført i Saldert budsjett vedtatt i Stortinget (Blå bok) eller i stortingsforhandlingene dersom vedtaket er fattet ellers i året. I tillegg skal det oppgis betegnelse og dato for den stortingsinnstilling som er knyttet til siste stortingsvedtak.

Skjema 11 skal benyttes for spesifikasjon av garantiansvar. Skjemaset sendes til DFØ i regnearkformat og i underskrevet PDF-versjon.

Departementet skal sende oppgaven over statens garantiansvar til DFØ.

3.3.5 Svalbardregnskapet

Meld. St. 3 skal inneholde en oversikt over Svalbardregnskapet 2017 som avlegges av Justis- og beredskapsdepartementet. Oversikten over Svalbardregnskapet fremgår av tabellene 5.1 Administrasjon av Svalbard, 5.2 Balansekonto per 31. desember og 5.3 Note til balansekonto, beholdningsendringer i regnskapsåret, jf. Meld. St. 3 (2016–2017) side 278-279.

Justis- og beredskapsdepartementet sender oppgave over Svalbardregnskapet til DFØ.

3.3.6 Forvaltningsbedriftenes balanse

Meld. St. 3 skal omfatte opplysninger om forvaltningsbedriftenes balanse per 31. desember 2017. Se Meld. St. 3 (2016–2017) side 280-282. Skjema 12 skal benyttes ved utarbeidelse av forvaltningsbedriftenes balanse ved innrapporteringen til statsregnskapet.

Opplysninger om forvaltningsbedriftenes balanse omfatter ikke GIEK, da GIEK i motsetning til øvrige forvaltningsbedrifter ikke forvalter investeringer som blir gjenstand for aktivering og avskrivning mot kontogruppe 68. Ved endring i kapitalen i kontogruppe 68 som gjelder GIEK Kredittforsikring A/S, bes dette omtalt i fotnote til tabell 3.2 i kapitalregnskapet.

Departementet skal sende oppgavene over forvaltningsbedriftenes balanse til DFØ i regnearkformat.

3.3.7 Balanse for spesielle beholdninger, forsikringer mv.

Statens pensjonsfond omtales i et eget kapittel i Meld. St. 3 om statsregnskapet med presentasjon av resultat og balanseregnskap. Se kapittel 3 i Meld. St. 3 (2016–2017), side 47-54.

For NORFUND skal oppføringen i kontogruppe 61 suppleres med spesifikasjon av balanseoppstilling per 31. desember 2017. Se Meld. St. 3 (2016–2017) og oppføringen av balanse for NORFUND på side 283. Utenriksdepartementet (UD) bes om å sende inn balanseoppstilling så snart denne foreligger. Skjema 13 skal benyttes.

Departementet skal sende oppgave over balansen for spesielle fond og forsikringer til DFØ i regnearkformat.

3.3.8 Gaver og forsterkningsmidler

Universitetene, høyskoler med rett til å tildele doktorgrad og Norges forskningsråd har under ordningen med gaveforsterkning plassert gave og gaveforsterkning på rentebærende konto i Norges Bank. Midlene er aktivert under kontogruppe 81 Kontolån fra ordinære fond. Meld. St. 3 inneholder en oversikt over midlene og bevegelser på konti.

Finansdepartementet har i samråd med Kunnskapsdepartementet (KD) etablert en prosedyre for rapportering og presentasjon av gaver og gaveforsterkningsmidler i Meld. St. 3, jf. vedlegg 3, tabell 3.8 i Meld. St. 3 (2016–2017), side 250. Dette innebærer at kapitalregnskapet suppleres med tilleggsinformasjon som viser:

- Konto i kapitalregnskapets kontogruppe 64 og 81
- Virksomhet
- Inngående beholdning
- Mottatte gaver
- Mottatt gaveforsterkning fra staten
- Renter
- Forbruk
- Tilbakebetaling/annet
- Utgående beholdning

Skjema 14 skal benyttes ved rapportering av gaveforsterkningsmidlene.

KD sender oppgave over gaveforsterkningsmidler til DFØ i regnearkformat.

3.3.9 Tekstbidrag foredragsdel

Finansdepartementet (FIN) vil primo februar 2018 sende et brev til departementene om tekstbidrag til foredragsdelen i stortingsmeldingen om statsregnskapet. I brevet vil det bli gitt retningslinjer for form og innhold i tekstbidraget.

Departementet skal sende tekstbidrag til foredragsdel i Meld. St. 3 til FIN med frist 2. mars 2018.

3.4 Overføring av ubrukte bevilgninger/beholdningsoversikt

3.4.1 Overføring av ubrukte bevilgninger

Finansdepartementet vil så snart foreløpig bevilgningsregnskap foreligger sende departementene rundskriv om overføring av ubrukt bevilgning til 2018. Et vedlegg til rundskrivet vil vise mulige overføringer under det enkelte departementets kapitler og poster. Oversikten vil være utfylt med aktuelle bevilgningstall og regnskapstall fra foreløpig regnskap for 2017, jf. tilsvarende rundskriv R-2/2017 for overføring av ubrukt bevilgning til 2017. Det vises også til rundskriv R-110 om fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet.

Fagdepartementene skal kontrollere og supplere skjemaene som returneres til Finansdepartementet innen 27. februar 2018. Kopi av skjemaene skal sendes

Riksrevisjonen. Departementene skal kontrollere alle forhåndsutfylte data, slik som bevilgnings- og regnskapstall, kapittel- og postnavn, stikkord mv. Departementene skal også supplere oversiktene med regnskapsinformasjon om blant annet merinntekter og benyttede fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet.

Dersom departementene har anmodet DFØ om omposterings til det foreløpige regnskapet, må også dette korrigeres i skjemaene når det får konsekvenser for overføringsadgangen.

Finansdepartementet vil på grunnlag av de returnerte skjemaene treffe endelig vedtak om overføring. Vedtakene vil bli meddelt fagdepartementene medio mars 2018. I forbindelse med utsendelse av overføringsskjemaene ultimo januar 2018 vil det bli gitt nærmere retningslinjer om utfylling og kontroll. Skjemaene vil for øvrig også bli oversendt i elektronisk form.

Departementet skal sende skjema om overføring av ubrukte bevilgninger til FIN med frist 27. februar 2018.

3.4.2 Beholdningsoversikt for forvaltningsorganer med særskilte fullmakter

Finansdepartementet har i samråd med berørte departementer etablert prosedyrer for innrapportering og presentasjon av nettobudsjetterte virksomheters kontantbeholdning per 31. desember, jf. vedlegg 3, tabell 3.10 i Meld. St. 3 (2016–2017), side 260-273.

Departementene skal sende Finansdepartementet en beholdningsoversikt per 31. desember for forvaltningsorganer med særskilte fullmakter. Beholdningsoversikt for Sametinget (KMD) er unntatt fra dette kravet. Beholdningsoversikten skal presenteres på en standard mal og omfatte tre års sammenlignbare tall, dvs. beholdninger per 31. desember 2015, 31. desember 2016, 31. desember 2017, samt en kolonne som viser endringer fra 2016 til 2017. Nærmere retningslinjer om beholdningsoversikten vil bli gitt i rundskriv om overføring av ubrukt bevilgning. Skjema 15 skal benyttes.

Departementet skal sende beholdningsoversikt for virksomheter med særskilte fullmakter til FIN med frist 28. februar 2018.

4. ANDRE FORHOLD

4.1 Om publisering av regnskapsinformasjon

Finansdepartementet legger vekt på åpenhet om statsregnskapet gjennom året. DFØ publiserer månedlige regnskapstall og budsjettendringer for den enkelte budsjettpost, jf. <http://www.dfo.no/mnd>. DFØ lanserte dessuten i oktober 2017 en ny nettside Statsregnskapet.no.

Regnskapsdata for januar til og med november publiseres første virkedag i måneden etter rapporteringsfristen til statsregnskapet. Regnskapet per 31. desember publiseres når bevilgningsregnskapet er bekreftet av departementene og forklaringene er sendt Riksrevisjonen. Normalt innebærer dette publisering første virkedag i mars.

4.2 Rapportering av anvendt regnskapsprinsipp

Det enkelte departement skal ha oversikt over hvilke regnskapsprinsipper som departementet selv og underliggende virksomheter benytter i sine virksomhetsregnskap. Departementene skal ha slik informasjon oppdatert og tilgjengelig for årlig rapportering.

For å sikre at det foreligger en samlet oversikt over regnskapsprinsipper som benyttes, skal hvert departement fylle ut et skjema med opplysninger om anvendt regnskapsprinsipp ved utarbeidelse av virksomhetsregnskapet i departementet og underliggende virksomheter. Skjema 16 skal benyttes for denne rapporteringen og kan lastes ned fra DFØs hjemmeside.

Skjemaet skal bare omfatte forvaltningsorganer som er en del av staten som juridisk person, jf. reglementet § 2. Skjemaet omfatter derfor ikke statsforetak, helseforetak, særlovsselskaper og andre statlige selskaper som fører sine regnskaper i henhold til annet lovverk.

Departementet sender oversikt over anvendt regnskapsprinsipp til DFØ med frist 28. februar 2018.

Med hilsen

Astri Tverstøl e.f.
avdelingsdirektør

Torstein Sørbotten
fagdirektør

Vedlegg: (2)

Kopi:

Direktoratet for økonomistyring

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

VEDLEGG 1

Oversikt over skjema som benyttes i rapporteringen

Skjemaene kan lastes ned fra DFØs hjemmesider:

<http://www.dfo.no/no/Forvaltning/Statsregnskapet>

Skjema-nummer	Punkt i rundskrivet	Skjema
1	3.2.1	Mal for bekreftelse av regnskapet
2	3.2.1	Mal for omposterings
3	3.2.2	Hjemmelsoversikt
4	3.2.3	Tilsagnsfullmakter
5	3.2.3	Bestillingsfullmakter
6	3.3.1	Innrapportering av posterings til kapitalregnskapet
7	3.3.2	Statens aksjeinteresser gruppe 1
8	3.3.2	Statens aksjeinteresser gruppe 2
9	3.3.2	Markedsverdi for børsnoterte aksjer
10	3.3.3	Statens inntektskrav
11	3.3.4	Statens garantiansvar
12	3.3.6	Forvaltningsbedriftenes balanse
13	3.3.7	Balanse for spesielle beholdninger, forsikringer mv. (NORFUND)
14	3.3.8	Gaveforsterkningsmidler
15	3.4.2	Beholdningsoversikt for forvaltningsorganer med særskilte fullmakter
16	4.2	Oversendelse av oversikt over anvendt regnskapsprinsipp i virksomhetsregnskapene

Rundskrivet finnes på:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/rundskriv>

VEDLEGG 2

Følgende kontogrupper og undergrupper i kapitalregnskapet gjelder, jf. detaljert spesifikasjon i vedlegg 3, tabell 3.1 i Meld. St. 3:

<u>60</u>	<u>Kontantbeholdninger</u>
61	Spesielle beholdninger, forsikringer mv.
<u>62</u>	<u>Verdipapirer</u>
6250	Obligasjoner
6260	Aksjer
6270	Kapital i statsforetak/selskap med begrenset ansvar mv.
6280	Leieboerinnskudd mv.
6290	Innskudd i utenlandske banker
<u>63</u>	<u>Utlån og utestående fordringer</u>
6300	Utlån til statsbankene
6311	Utlån til statens selvstendige bedrifter
6330	Utlån til statsforetak
6351	Andre utlån
6370	Utestående fordringer for virksomheter med særskilte fullmakter
<u>64</u>	<u>Ordinære fond</u>
6402	Ordinære fond under Kunnskapsdepartementet
6403	Ordinære fond under Kulturdepartementet osv. per departement
<u>65</u>	<u>Forskudd</u>
<u>66</u>	<u>Kapital i statsbankene</u>
6600	Grunnfond
6610	Andre fond
6620	Innskuddskapital
<u>68</u>	<u>Fast kapital i forvaltningsbedrifter</u>
<u>69</u>	<u>Egenbeholdning statspapirer</u>
<u>70/71</u>	<u>Statskassens mellomværende med ordinære regnskapsførere</u>
<u>72</u>	<u>Statskassens mellomværende med forvaltningsbedriftene</u>
<u>77</u>	<u>Overkurs/underkurs statspapirer (Gjelder bare Finansdepartementet)</u>
<u>78</u>	<u>Kurs og sikkerhetslement (Gjelder bare Finansdepartementet)</u>
<u>80</u>	<u>Statsgjelden (Gjelder bare Finansdepartementet)</u>
8000	Faste lån, opptatt i utlandet
8030	Faste lån, opptatt innenlands
8055	Statskasseveksler
8080	Kortsiktige kontolån
8090	Grunnkjøpslån
<u>81</u>	<u>Kontolån fra ordinære fond</u>
8101	Ordinære fond under Utenriksdepartementet
8102	Ordinære fond under Kunnskapsdepartementet osv. per departement
<u>82</u>	<u>Virksomheter med særskilte fullmakter</u>
8201	Virksomheter med særskilte fullmakter under Utenriksdepartementet
8202	Virksomheter med særskilte fullmakter under Kunnskapsdepartementet osv. per departement
<u>84</u>	<u>Deposita og avsetninger</u>
8400	Deposita og avsetninger under departementenes forvaltning
8440	Avsetninger, garantier mv.
8450	Avsetninger i Svalbardregnskapet
8480	Avsetning til Statens pensjonsfond utland
<u>87</u>	<u>Overførte ubrukte bevilgninger (Gjelder i denne sammenheng kun Finansdepartementet)</u>